

Graviditetsutlöst leversvikt

Obstetriska aspekter

Gunilla Ajne

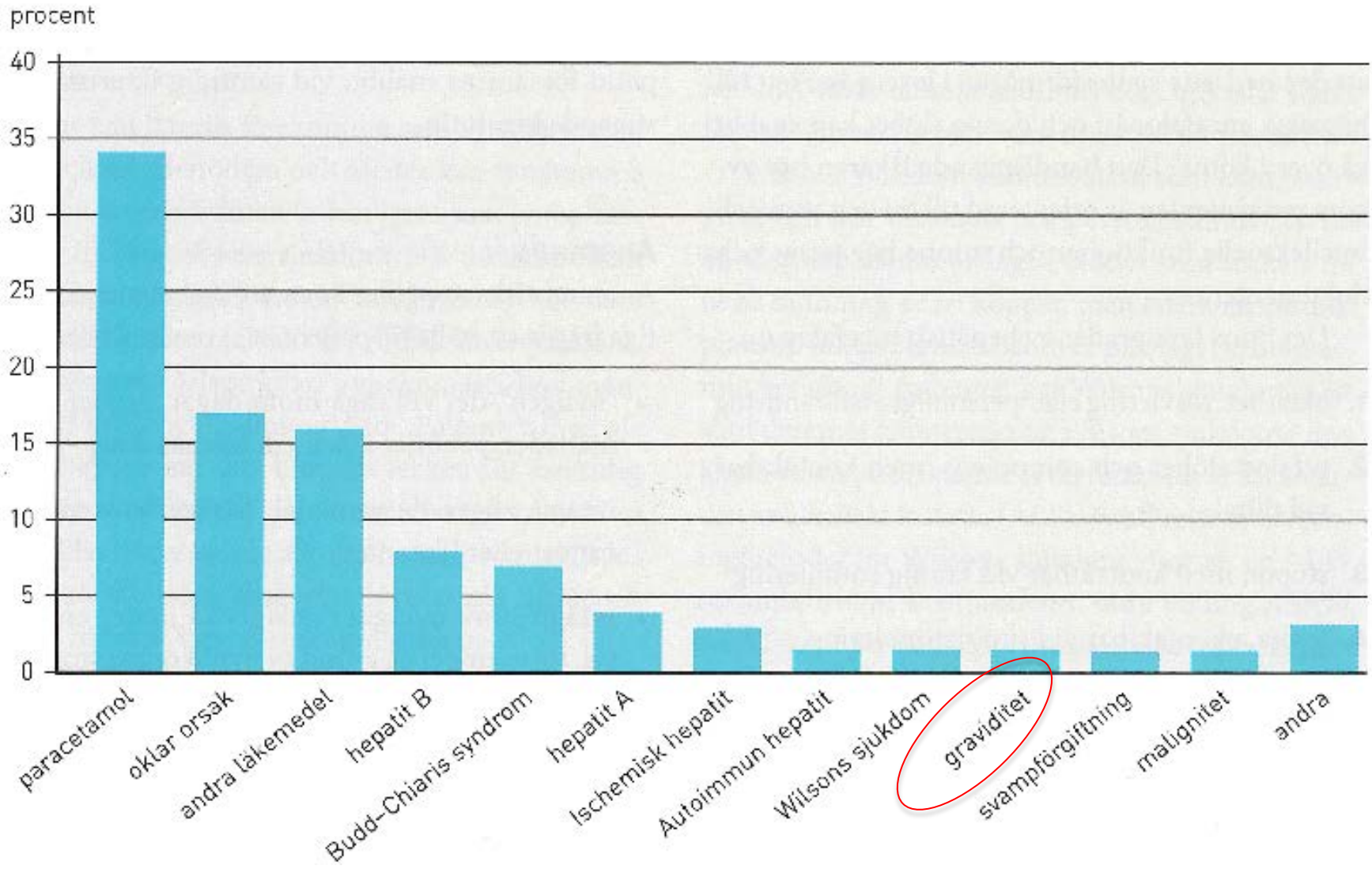
Kvinnokliniken, KS

SFOAI 2015

Orsaker akut leversvikt

BILD 51.1. Orsaker till akut leversvikt på universitetssjukhusen i Sverige 1994–2003.

(Översatt till svenska från Wei m.fl. *J Intern Med* 2007; 262: 393–401)

Akut leversvikt inom obstetrik:

- HELLP-syndromet
- Akut fettlever under graviditet (AFLP)

Akut leversvikt:

plötslig leverpåverkan med koagulopati, INR > 1.5, tidigare frisk, encefalopati

Tillstånd som råkar sammanfalla med graviditet:

- Levervenstrombos (Budd-Chiari)
- Akut hepatit A,B,C,E
- Akut leversvikt pålagrad kronisk leversjukdom
- Primär herpes
- CMV, VZV, parvovirus
- Läkemedel, droger

HemolysElevatedLiverenzymesLowPlatelet

HELLP

1. Hemolys: haptoglobin <0,25
2. ASAT eller ALAT $\geq 1,2$ $\mu\text{kat/L}$
3. Tpk <100 x 10⁹/L

Incidens 0.5-0.9%

5-10 % av preeklampsipatienter.

50 % har svår preeklampsi.

15 % saknar hypertoni vid debut.

15 % har ingen/obetydlig proteinuri.

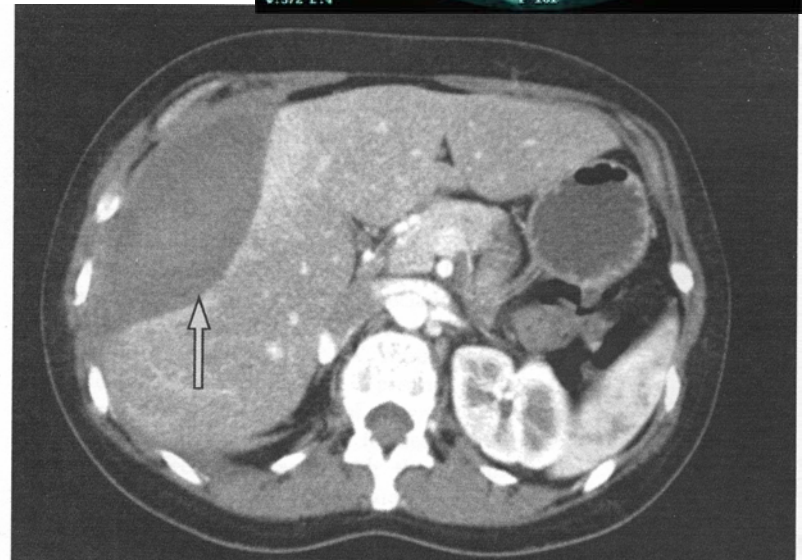
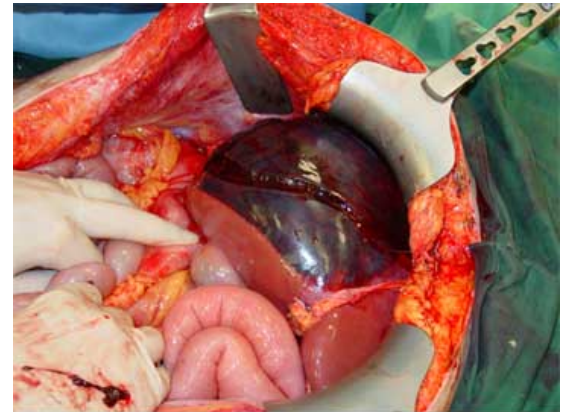
35-85 % har svår epigastralgi/övre buksmärta.

> 25 % debuterar post partum.

...leversvikt pga HELLP ser vi – eller inser vi – obstetriker först post partum...

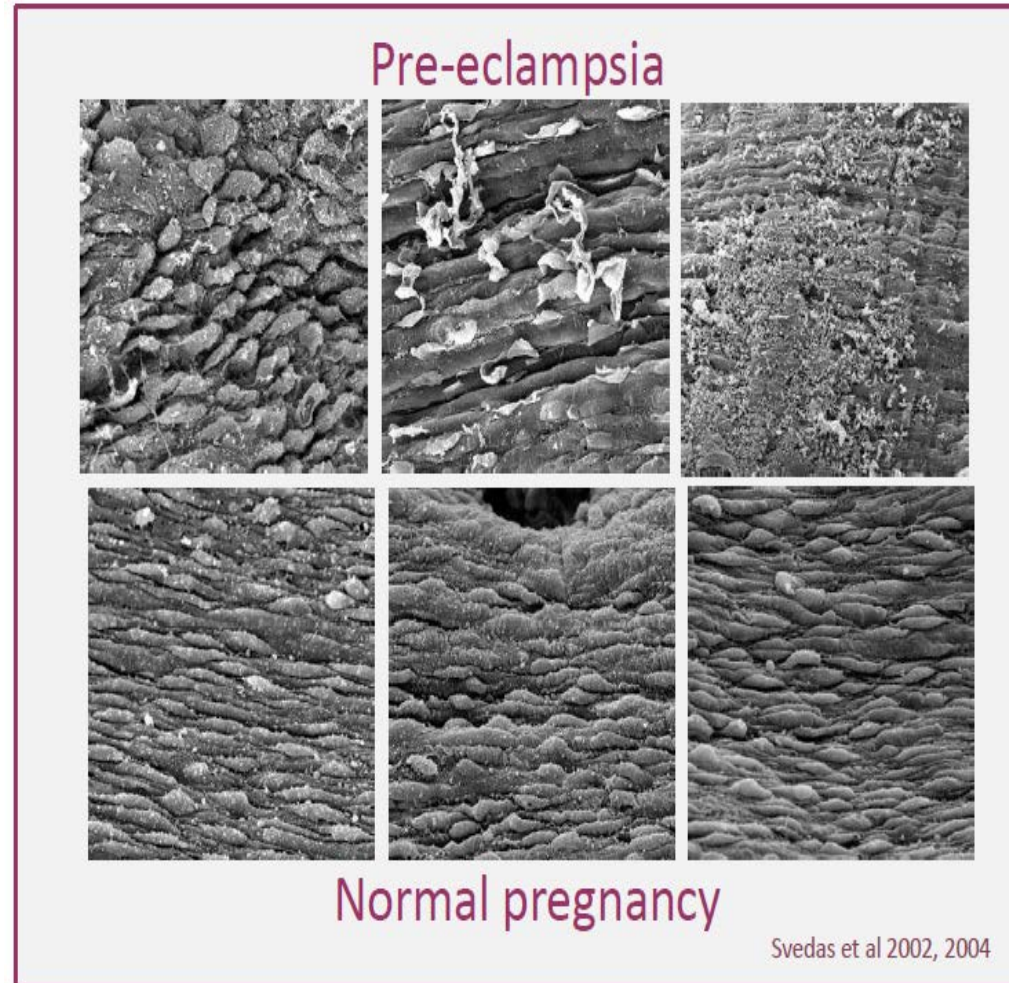
HELLP - leverkomplikationer

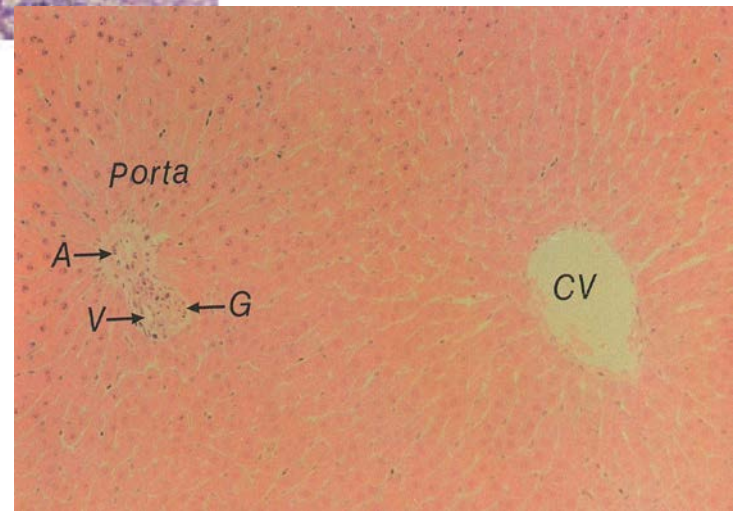
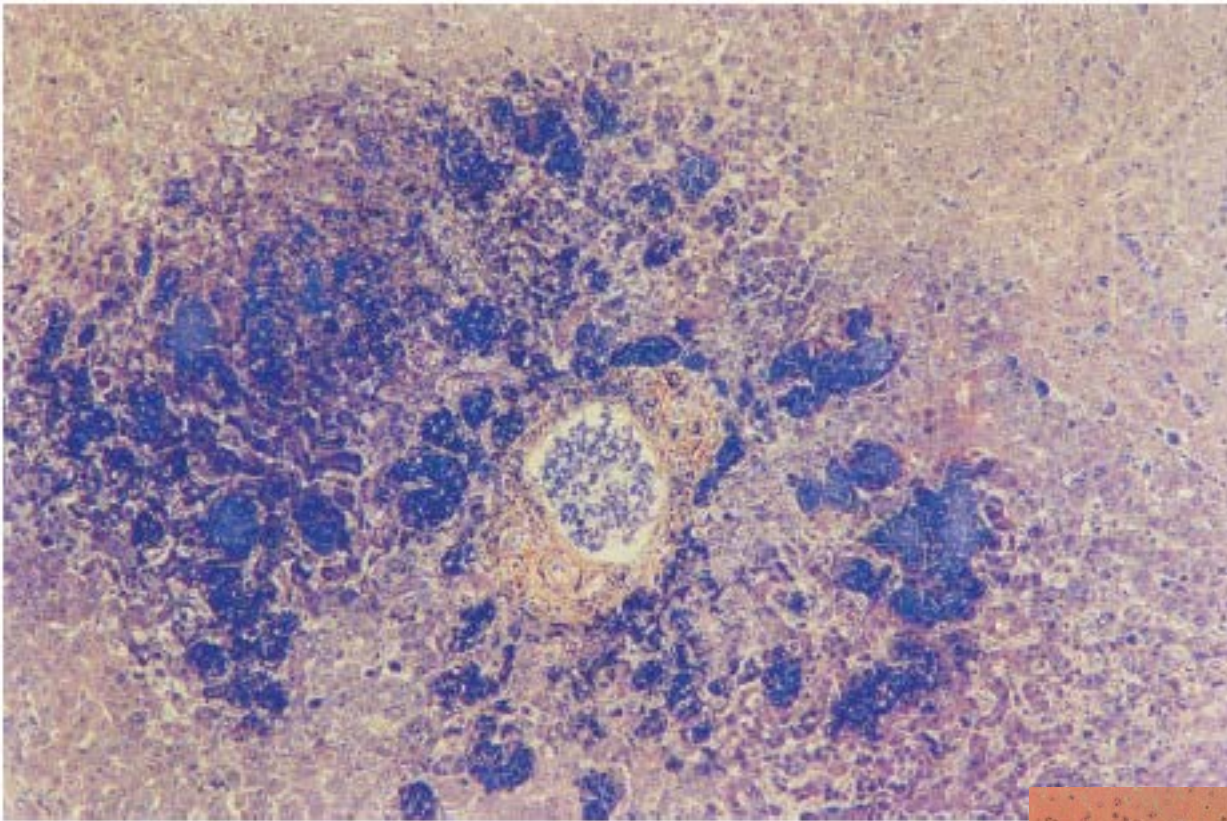
- Leverblödning (5 % ?)
- Levruptur (1-2 % ?)
- Leversvikt (1-2 %)
- Irreversibel leversvikt – ovanligt!
- DIC (5-50 %)
- Maternell mortalitet: 1-4 %
- Perinatal mortalitet: 5-35 %.

HELLP

1. Microangiopatisk hemolytisk anemi
2. Periportal, fokal nekros i levern. Ev. i kombination med blödning
3. Ökad trombocytkonsumtion /destruktion

Changes in organ blood flow during pregnancy (ml/min)

Site	Non-pregnant	Pregnant
Kidney	500	900
Uterus	60	500
Skin	500	1000
Skeletal muscle	750	750
Liver	1700	1700
Cerebral	750	750
Breast	Unknown	Unknown
Myocardium	250	Unknown
Other organs	600	Unknown

HELLP på förlossningen – hur sjuk är pat egentligen? I början av tidsaxeln kan det vara svårt att veta

1. Förlös
2. Prover
3. Följ vitalparametrar

MEWS (modified early warning score)							
Poäng	3	2	1	0	1	2	3
Respiration, andetag/min	>30	<9		9–14	15–20	21–29	≥30
Puls, slag/min	>130	<40	41–50	51–100	101–110	111–129	≥130
Systoliskt blodtryck, mm Hg	≤70	71–80	81–100	101–199		≥200	
Temperatur, °C		<35,0	35,1–36,0	36,1–38,0	38,1–38,5	>38,5	
CNS, medvetandegrad			Nyttillkommen förvirring	Vaken, adekvat	Slö, reagerar på tilltal	Reagerar på smärta	Reagerar inte
Urin, ml/h	0	<20	<35		>200		

MOEWS *Carle et al, UK 2013*

	3	2	1	0	1	2	3
Systolic blood pressure (mmHg)	< 80	80–89		90–139	140–149	150–159	≥ 160
Diastolic blood pressure (mmHg)				< 90	90–99	100–109	≥ 110
Respiratory rate (min ⁻¹)	< 10			10–17	18–24	25–29	≥ 30
Heart rate (min ⁻¹)	< 60			60–110		111–149	≥ 150
% O ₂ required to maintain SpO ₂ ≥ 96%				Room air	24–39%		≥ 40%
Temperature (°C)	< 34.0		34.0–35.0	35.1–37.9	38.0–38.9		≥ 39
Conscious level				Alert*			Not alert†

MOEWS bättre än MEWS?

Fall 1

26 år, 2 para (PN x 2)

- 39+3 snabbt påkommen epigastriesmärta. Påverkad.
- IUGR -28%
- Bltr 140/110
- Asat 8
- Alat 6
- Tpk 90
- INR 0.8 (lab.analys osäker. Snabb koag?)
- Haptoglobin <0.1
- Fibrinogen 5.2
- dU-Alb – ej utfört
- Krea 58

- Induktion, snabbt förlopp, Mg-inf.

Fall 2

Fall 1

26 år, 2 para (PN x 2)

- 39+3 snabbt påkommen epigastrismärta. Påverkad.
  - IUGR -28%
  - Bltr 140/110
  - Asat 8
  - Alat 6
  - Tpk 90
  - INR 0.8 (lab ? Snabb koag?)
  - Haptoglobin <0.1
  - Fibrinogen 5.2
  - dU-Alb ?
  - Krea 58
- Induktion, snabbt förlopp, Mg-inf.

Fall 2

25 år, 0 para

- 30+, HV, ögonflimmer, svullen. Bltr 160/100, 3+ protein u-sticka
  - Inlagd länsdelssjukhus, prover ua. Betapred för fetal lungmognad.
  - Bltr 160/100
  - Asat ua
  - Alat ua
  - Tpk ua
  - INR 0.8
  - Haptoglobin ua
  - Fibrinogen ua
  - dU-Alb ca 3g
  - Krea ua
- Efter 36h svår epigastrismärta. Prover enl. ovan. Sectio, blödning 300 ml. Mg-inf.

Fall 1

12-20 h postpartum:

- Prover var 4:e timme från partus
- Öm över palpabelt förstorad lever, makrohematuri

Prover 4 h p.p:

- Asat 56
- Alat 31
- Tpk 28
- INR 1.2
- Haptoglobin <0.1
- Fibrinogen 1.9
- Krea 66
- Bltr ok på beh
- IVA
- CT-buk : leverödem, ingen ruptur
- Tryck ej på uterus, lever. Ge extra Syntocinon v.b.
- E-konc-plasma-trc 2:2:2

2013-08-14, 17:08:22
46963913 01
Series: 3
Bild-id: 155
Bild 155 av 665
Bords pos: -74,3
F: STANDARD
99 ml iomer 400

Fall 1

12-20 h postpartum:

- Prover var 4:e timme
- Öm över palpabelt förstorad lever, makrohematuri
- Asat 56
- Alat 31
- Tpk 28
- INR 1.2
- Haptoglobin <0.1
- Fibrinogen 1.9
- Krea 66
- Bltr ok på beh
- IVA
- CT-buk : leverödem, ingen ruptur
- Tryck ej på uterus, lever. Ge extra Syntocinon v.b.
- E-konc-plasma-trc 2:2:2

Fall 2

12-20 h postpartum:

12 h p.p tas första proverna

- Asat 160
- Alat 110
- Tpk 26
- INR 2.7 -> *akut leversvikt?*
- Haptoglobin <0.1
- Fibrinogen 1
- oliguri
- Bltr ok på beh
- Ulj-buk: nedsatt flöde i v.porta
- DT-buk: lever ua, ingen ascites
- Kliniskt påv., medvetandesänkt
- Anuri
- Flytt till regionsjukhus, njurdialys, E-konc/plasma/fibrinogen/trc/AT-III

Fall 1

Fall 2

20-30 h postpartum:

- IVA. Mentalt klar.
- Fortsatt öm över palpabelt förstorad lever
- Asat 110
- Alat 45
- Tpk 40
- INR 1.4
- Haptoglobin <0.1
- Fibrinogen 2.0
- Krea 57
- Bltr ok på beh

- Vaginal blödning 1300 ml på 12h.
Hematuri upphört
- Fibrinogen, Cyklokapron
- 1 E-konc

Fall 1

20-30 h postpartum:

- IVA. Mentalt klar.
- Fortsatt öm över palpabelt förstorad lever
- Asat 110
- Alat 45
- Tpk 40
- INR 1.4
- Haptoglobin <0.1
- Fibrinogen 2.0
- Krea 57
- Bltr ok på beh

- Vaginal blödning 1300 på 12h.
Hematuri upphört
- Fibrinogen, Cyklokapron
- 1 E-konc

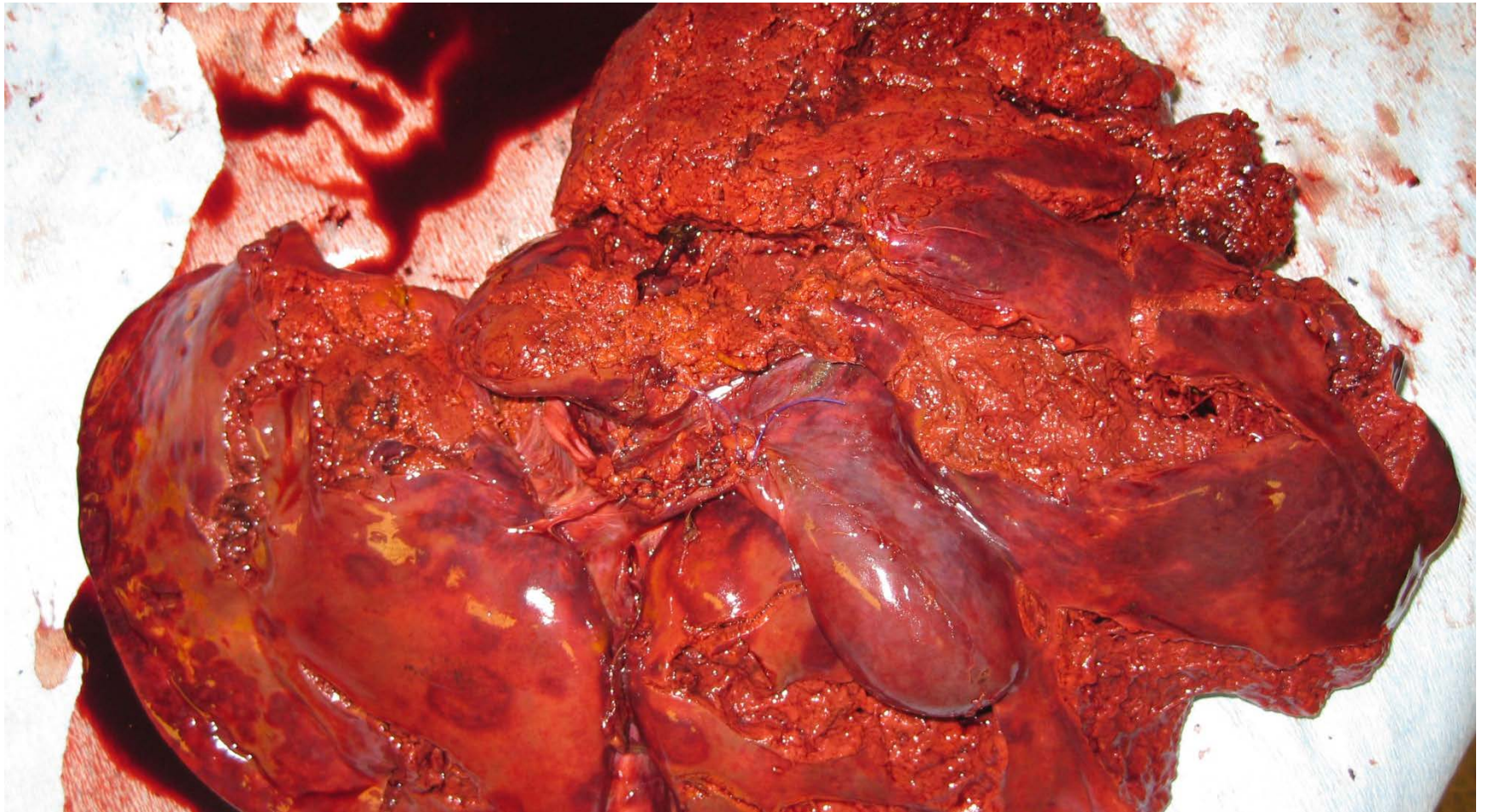
Fall 2

20-30 h postpartum:

Somnolent, anuri, ikterisk
Inga blödningssymtom

- Asat >400
- Alat >400
- Bili 300
- Tpk 47
- INR 3.2
- Haptoglobin <0.1
- Fibrinogen ej mätbart

- Ulj-buk: upphävt flöde i v.porta
intra- + extrahepatiskt. Ingen
trombos eller fettinlagring ses.
- Flytt till regionsjukhus med
levercentrum

Fall 2: Liver-tx 72 h postpartum

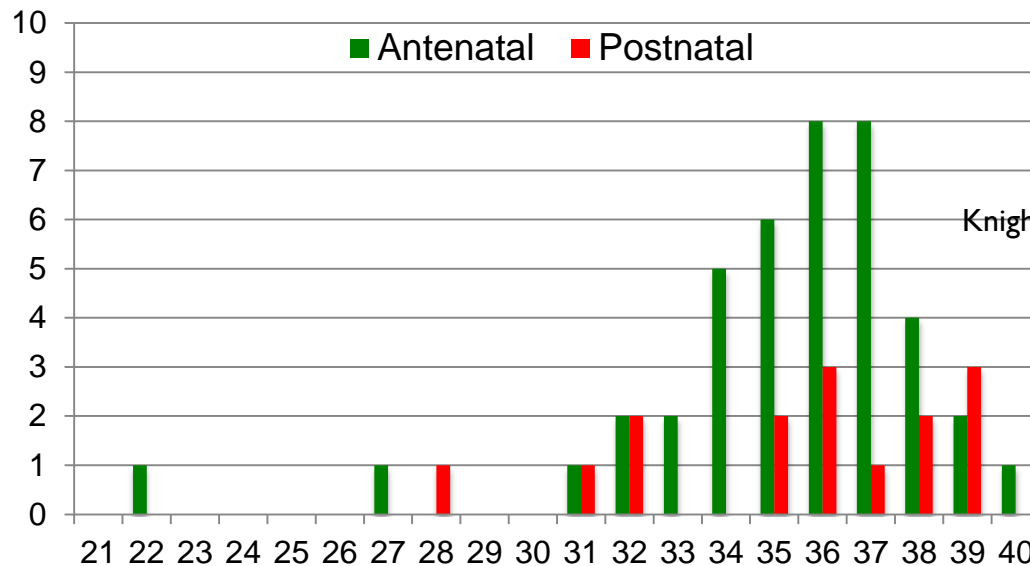
Går det att lära sig något....

Till obstetrikern

- Det gäller att hänga med .....
- Medvetandepåverkan
- Grad av koagulationspåverkan
- Rätt vårdnivå.
- Prover var 4-6:e h initialt
- Diff.diagnoser som är behandlingsbara?

Acute Fatty Liver of Pregnancy

- Ca 5/100.000 förl.
- 85% debuterar med illamående, kräkningar, övre buksmärta med tecken på leverpåverkan

Knight M et al. Gut. 2008;57:951-6.

AFLP – Diagnos

Predisponerande faktorer: PE 20%, tvillinggraviditet

>6 av 14 kriterier enl nedan + annan förklaring saknas (Swansea's kriterier för AFLP)

Klinisk:

Kräkningar
Buksmärtor
Polydipsi/polyuri
Encefalopati

Biokemi:

↑ ASAT/ALAT (måttlig-svår)
Bilirubin
Leukocyter ($>11 \times 10^9/L$)
Ammoniak
Kreatinin
Urat
PK/APTT

Imaging/Biopsi:

Ascites eller ljus lever
vid ultraljud (30%)
(Microvesikulär steatos
vid leverbiopsi)

UTFÖR EJ BIOPSI!

↓ Glucos (<4 mmol)

Hypertoni / proteinuri / hemolys /
trombocytopeni finns ej med i kriterie-
kaskaden

Hur ska man veta?

57 AFLP in the UK Obstetric Surveillance System:

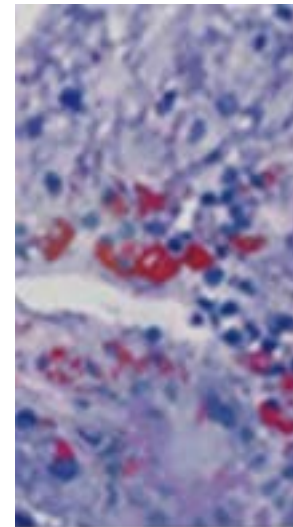
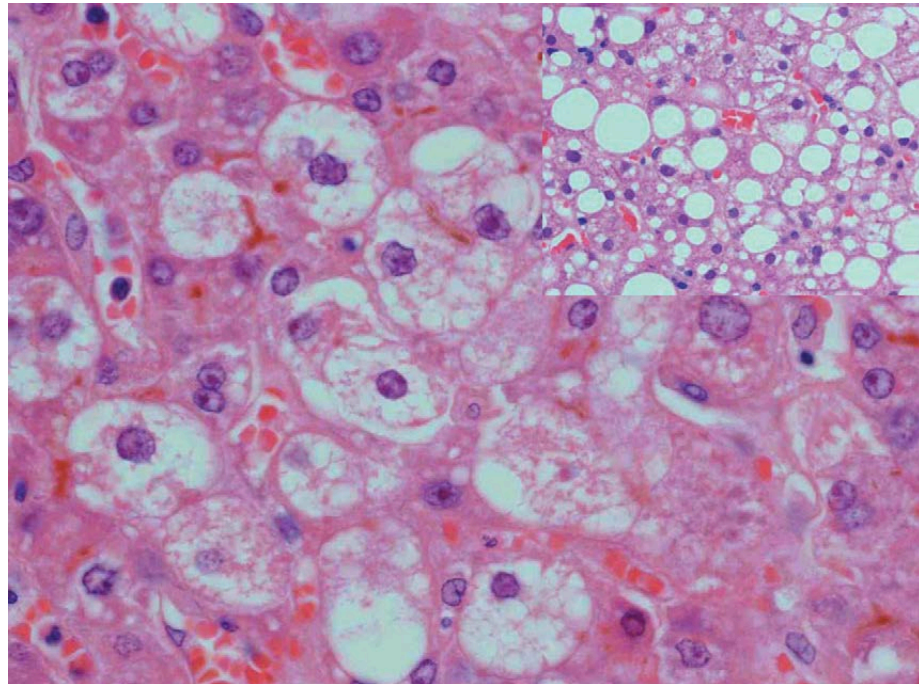
- transaminas- + bilirubin-stegring 100%
- Leukocytos (95%)
- Hypoglucemi (80%)
- 50% koagulopati utan trombocytopeni = syntesdefekt i levern
- 25% hade leverförändring enl ul (gör ej biopsi)
- 20% PE
- Äldre förstföderskor
- 20% duplex

57 AFLP in the UK Obstetric Surveillance System...

- 65% krävde IVA-vård
- 1 maternellt dödsfall
- Perinatal mortalitet 12%

- Komplikationer: pancreatit, njursvikt, lungödem, eklampsi, multiorgansvikt

Handläggning: 1. medveten om att tillståndet finns
2. förlös
3. understödjande intensivvård

Leversteatos

Etiologi???

Oklart

Enzymdefekt för oxidation av långa fettsyror?

eller: "liver over-load"?

LCHAD-defekt:

Defekt enzym för fettsyreoxidation

Test för mutationen finns

Barn till AFLP-pat testas

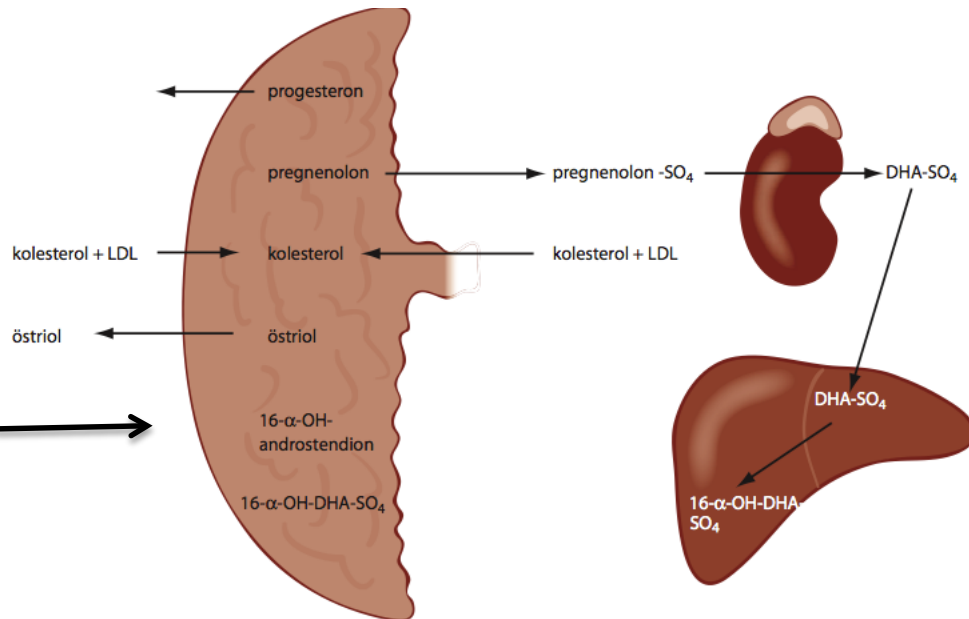
(ingår i PKU from 2011)

25% recurrens om pos fynd?

Moder

Placenta

Foster

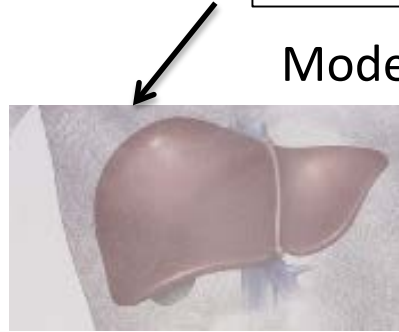
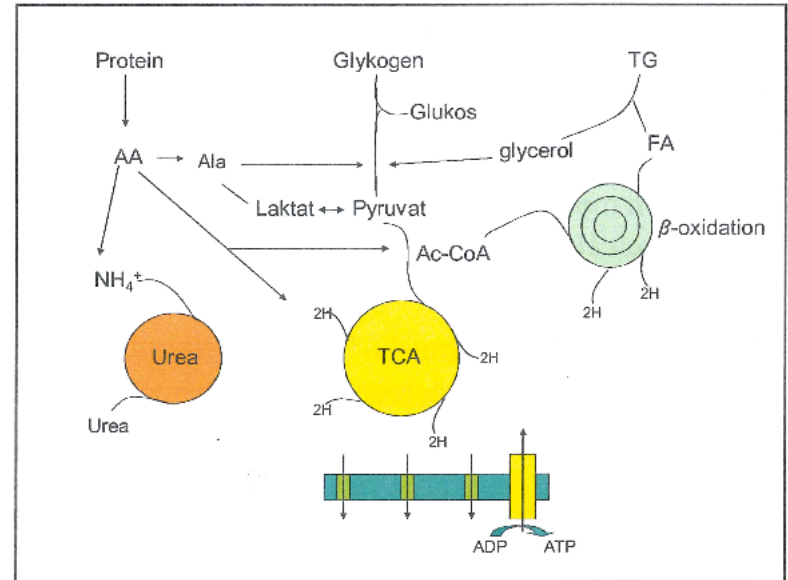

↑ Glukosomsättning
Lipolys, FAO

Etiologi???

eller: "liver over-load"?

HCS, lipas, laktogen, leptin, PGH, Ö + P ?

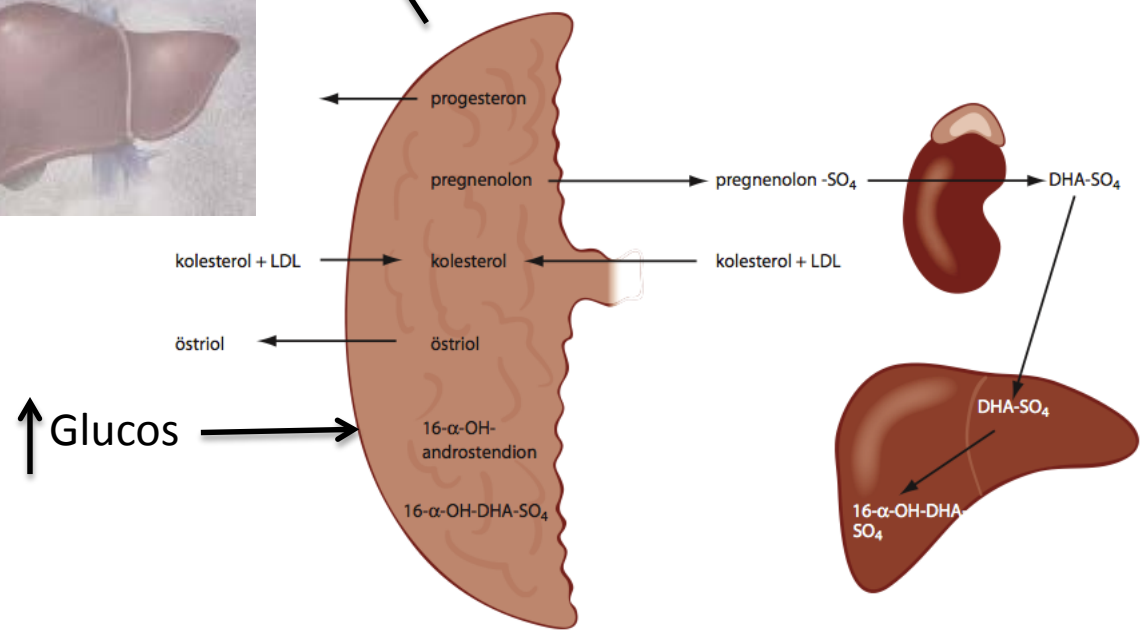

Moder

Placenta

Foster

↑ Glukosomsättning
 ↓ Lipolys, FAO
 ↓ Mättat enzymsteg
 ↓ Steatos, leversvikt

HELLP eller AFLP?

HELLP

- Hypertoni, proteinuri
- Hemolys, anemi
- Lägre trc
- Nekroser, blödningar i levern – primärt vaskulärt/endotel-orsakat

AFLP

- GI-symtom
- Ikterus, hypoglukemi
- Koagulationsrubbing utan påtagligt låga trc (nedsatt leversyntes av koag.faktorer?)
- Oftare markant stegrad kreatinin
- Fettinlagring i lever/hepatocyter – primär hepatocytdysfunktion?

35 år, 1 para, tid. frisk. Nu duplex v.38+

- Söker akut pga 1 v med illamående, trötthet, allmän sjukdomskänsla, molvärk övre buk, ljus avföring, mörk urin. Inget misstänkt matintag/läkemedel.
- Status: Ikterus, BT 120/85, 0 prot.uri, cirkul stabil, mentalt klar. God diures.

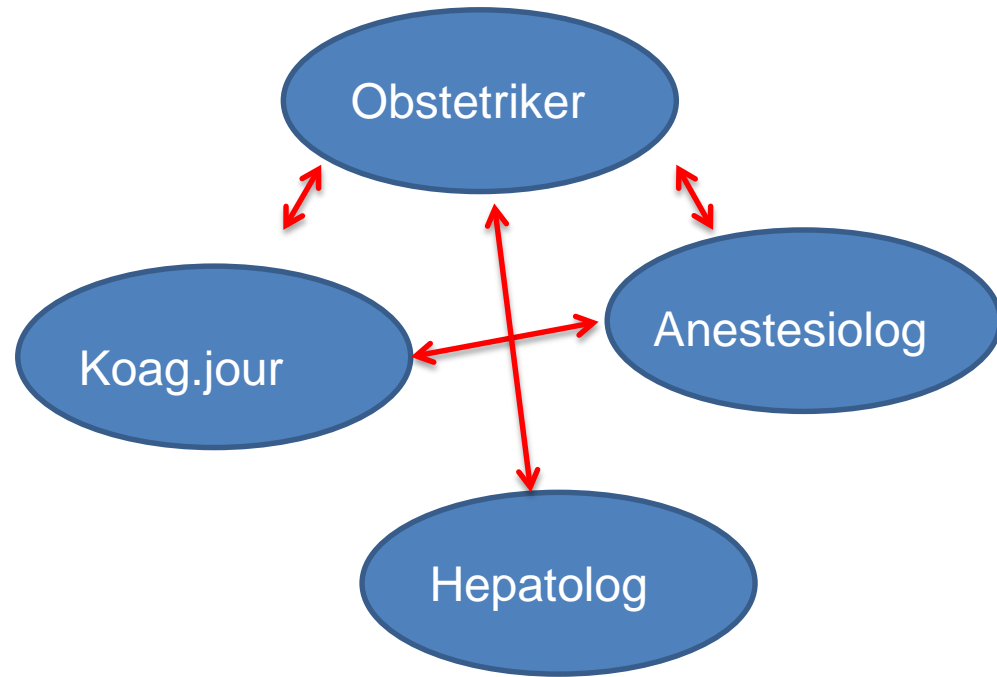
INR 2.4
APT 107
Trc 120
Haptoglobin <0.1
Fibrinogen 0.3
AT 0.33
Hb 126

Bilirubin 150
AST/ALT 2.5/1.5
Krea 210
B-glukos 2-4
Urat 517
Ammoniak 47
Lpk 12

Bekymmer....

- Svår koagulopati. Leverutlöst? = syntesdefekt
- Inga spontana slemhinneblödningar - bra
- Njurpåverkan – mindre bekymmer
- Troligen AFLP (prov för diff.diagnoser tas parallellt)
- Måste förlösas om tillståndet ska gå i regress. Kommer att blöda.
- Samarbete IVA/obstetriker/koag.jour/hepatolog

- IVA. Substitueras under 4 h.
”Optimerat koagulationsfönster innan sectio”
- Fibrinogen 6g
- 2 plasma
- K-vit 10 mg i.v.
- Protrombin-komplex-koncentrat 1500E
- Infusion 10% glucos

Preop:

INR 1.6

APT 98

Fibrinogen 1.4

Tpk 98

Krea 195

Sectio

- Blöder 9 l, hysterectomi, bukdrän (E-konc 4000 ml, Plasma 4000ml, Trc 1400 ml, Fibrinogen 2 g, 2g

Cyklo)

- IVA, respirator

- Stabil 24 h.

- Ulj lever ua.

- Dränläckage, seröst: ca 150 ml/h

- Fibrinogen 2g, 2 E-konc, 2

plasma , AT-III 2000 E

Mål: Fibrinogen >2

Hb >90

24-48 h postpartum...

- Cirkulatorisk svikt trots försök till optimerad koagulation. Konsumerar E-konc.
- DT-angio: pågående blödning i bäckenet + ascites.
- Reop: – 5 l blödning + mkt ascites. Kunde bilda koagel.
(6 E-konc, 2 plasma, 1 trc, Fibrinogen 2-4 g, Cyklokapron)
- Cirkul stabil efter reop. Fortsatt substitution:
målvärde: Fibrinogen >2.5-3
                      Hb > 90
- Fortsatt rikligt med ascites. Avtog på 2 v. Återställd.
Diff.diagnoser negativa.

Graviditetsinducerad svår leversjukdom

Samarbete multidisciplinärt

